

USEIN KYSYTTYÄ ELÄKEUUDISTUKSESTA

Mikä on nykyisen eläkejärjestelmän mukainen eläkeikä?

Yleinen vanhuuseläkeikä: Eläkeikä joka koskee kaikkia niitä, joilla ei ole ammatillista tai henkilökohtaista eläkeikää. Tällä hetkellä eläkkeelle voi jäädä oman päätöksen mukaan ikävälillä 63–68 v.

Ammatillinen eläkeikä: Valintaan perustuva eläkeikä, joka yleisimmin on 60 v.

Henkilökohtainen eläkeikä: Työhistorian pituuteen perustuva eläkeikä, joka on välillä 63–65 v. Jos henkilökohtainen eläkeikä ylittää yleisen vanhuuseläkeiän alarajan, tällä hetkellä 63 v, eläkkeelle voi jäädä jo ennen henkilökohtaista eläkeikää, mutta silloin menettää osan vanhasta eläkekertymästä. Eläkeuudistus ei nosta henkilökohtaista eläkeikää.

Mitä eläkeikävalinnoille on tapahtumassa?

Vuoden 2017 eläkeuudistuksen yhteydessä yleisen vanhuuseläkeiän alaraja alkaa nousta ja myös valittuja eläkeikiä (ns. ammatillisia eläkeikiä) nostetaan asteittain.

Nostaminen tapahtuu siten, että jos eläkeikä täytyy vuonna 2018, se nousee 3 kk, jos 2019 niin 6 kk ja niin edelleen, aina kahden vuoden korotukseen saakka ja enintään kyseisen ikäluokan yleisen eläkeiän tasolle.

Keitä asia koskee?

Niitä, joilla on valittu eläkeikä, joka täytyy vuonna 2018 tai sen jälkeen. Muita tämä asia ei koske. Yleiset eläkeiät nousevat vuonna 1955 syntyneillä ja nuoremmilla. Työhistoriaan perustuvat ns. henkilökohtaiset eläkeiät, jotka eivät perustu valintaan, eivät nouse, ne ovat pääosin jo valmiiksi korkeammalla kuin yleinen eläkeikä.

Miksei OAJ ole tehnyt asialle mitään?

Ammatillisten eläkeikien asia on viime vuoden syksystä lähtien ollut OAJ:lle tärkein kysymys koko julkisen puolen eläkeratkaisussa.

Asian hoitaminen alkoi jo siinä vaiheessa, kun tehtiin kirjauksia siitä, miten eläkeratkaisu toteutetaan julkisen puolen eläkejärjestelmissä. OAJ:n vaatimuksesta neuvottelujärjestömme JUKO torjui sellaiset sanamuodot, jotka olisivat viitanneet ammatillisten eläkeikien korottamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö toi kuitenkin julkisen puolen eläkeneuvotteluihin esityksen, jossa ammatillisiin eläkeikiin puututtaisiin. Juko ilmoitti jo alkuvaiheessa – yhdessä kaikkien muiden julkisen sektorin työntekijäjärjestöjen kanssa – että emme suostu tähän eikä asiassa ole neuvotteluvaraa lainkaan.

Perustaluina olivat mm. perustuslain mukaisen omaisuudensuojan vastaisuus, saavutettavien säästöjen epävarmuus ja pienuus yksilötason haittaan nähden sekä oikeutettujen odotusten suojaaminen, kun valinnasta on kulunut jo pitkä aika (ns. luottamuksensuoja).

OAJ:n edustajat toivat asian esille lukuisia kertoja tavatessaan poliittisia päättäjiä. Neuvotteluissa asia jäi erimieliseksi. Vastustimme ammatillisiin eläkeikiin puuttumista koko valmistelun ajan ja edelleen sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuudessa. OAJ vaikutti myös siihen, että asia meni perustuslakivaliokunnan arvioitavaksi omaisuudensuojakysymyksenä, toisin kuin hallitus oli esittänyt. Annoimme perustuslakivaliokunnalle lausuntomme asiasta.

Valitettavasti perustuslakivaliokunta kuitenkin katsoi, että ammatillisten eläkeikien vähittäinen nostaminen ei riko omaisuudensuojaa, ja tämä ratkaisi asian.

OAJ käytti siis kaikki mahdolliset vaikuttamiskeinot ammatillisten eläkeikien säilyttämiseksi, mutta maan hallitus sai tahtonsa läpi, koska hallituspuolueilla on eduskunnassa enemmistö.